

תוכנית עבודה עם הילד השקוף – ביאור מושגים

- **יצירת ברית** – יצירת מרחב של שיח רגשי בין המורה לתלמיד. המורה מתבונן עם התלמיד על ההימנעות שלו, מושיט לו יד וחושב יחד איתו על דרכי התמודדות. המורה עוזר לתלמיד להתבונן על עצמו, לזהות את הקולות השונים ומגלה בו אמון לחולל שינוי, צעד אחר צעד.
- **עבודה על הקולות השונים** – הקול החרדתי האומר "פדיחה", לעומת הקול המבקש להיות שייך, האומר "אתה רוצה ל..."
- **חוק 20%-80%** – "חוק פארטו": מושג מתחום הניהול הכלכלי האומר כי 80% מהתוצאות נובעים מ-20% מהגורמים. בהקשר של יוזמה חברתית – מתוך 100% יוזמות רק 20% יצליחו, משום כך כדאי ליזום ב-20% היעילים ("מי פנוי?"). לכן אין צורך להיבהל כאשר חווים דחייה ויש להמשיך ולנסות, כי הרי הצלחה של 20% מביאה עימה רווחה של 80%.
- **מי פנוי?** – כדאי לחפש מישהו שליבו פנוי לחברות. נדמה זאת לרכב מלא בנוסעים שאם אצטרף אליו אחוש צפיפות, על כן עליי לחפש רכב פנוי.
- **אפקט הקוקה קולה** – מיתוס מעולם הפרסום הפונה אל תת-ההכרה של הצרכן כדי לשכנע אותו לפעול בדרך מסוימת. בשנות ה-50 בבתי הקולנוע בארה"ב הושטלו הבזקים קצרצרים של קוקה קולה במהלך הסרטים, והקהל, שלא הבחין במסר, עט על המזנונים בהפסקה וקנה משקה קוקה קולה. בהקשר החברתי בכיתה – המורה יזכיר בהזדמנויות שונות את שמו של הילד השקוף בהקשר חיובי בכיתה, וכך יעלה את המודעות לערכו בעיני חבריו.
- **בלש צעיר** – הצעה לפעילות בכיתה: המורה יבחר תלמיד שיהיה "בלש צעיר" מבלי שאף אחד ידע מי הוא, ויבקש ממנו לעקוב אחר התנהגויות חברתיות המתרחשות בכיתה במהלך השבוע הקרוב. הכיתה מודעת לכך שנבחר בלש אך לא יודעת את זהותו. בסוף השבוע על הכיתה לנחש מיהו הבלש, עד שלבסוף הוא מזדהה ומקריא את ההתנהגויות החברתיות לפני הכיתה [הבלש לא כותב על עצמו ולא כותב יותר משתי התנהגויות לכל ילד]. זוהי הזדמנות לעורר את הילד השקוף ליוזמה.
- **בורסת הביקורים** – מונח שטבעה פרופ' עדה בקר. בגיל צעיר ההורים יוזמים עבור ילדיהם מפגשים חברתיים בשעות אחר הצהריים, כי ילד שנפגש עם חבר אחר הצהריים בתנאים נוחים יוכל לחבור אליו למוחרת בכיתה.
- **עבודה/פרויקט בזוגות** – כיתה חברתית היא כיתה שמחשיבים בה עבודה בזוגות, כדי לעודד מיומנויות חברתיות של שיתוף פעולה. ההוראה להתחלק לזוגות היא אתגר לקבוצה, לכן חשוב שתיעשה על ידי המורה מתוך התחשבות במעגלי הקרבה.
- **עמידה חברתית** – עמידה המשדרת ביטחון והזמנה לקשר באמצעות זקיפות קומה, דיבור בקול ברור, חיוך וכו', כי התנהגות חברתית חיצונית מובילה לשינוי פנימי.